

RIV 19 dec. 2003, pt. 4

Ministerie van Justitie

Directoraat-Generaal Rechtshandhaving

Bureau Operationele Zaken

03myb2539

16.12.03

54 A
m p
[Yellow box]
P.A.S.

Postadres: Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

de voorzitter en leden van de Raad voor de
Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten

Bezoekadres

Schedeldoekshaven 100

2511 EX Den Haag

Telefoon (070) 3 70 79 11

Fax (070) 3 70 79 24

www.justitie.nl

Onderdeel
Contactpersoon
Doorkiesnummer(s)
E-mail
Datum
Ons kenmerk
Uw kenmerk
Onderwerp

Bureau Operationele Zaken

18 december 2003

5261592/503

RIV op 19 december a.s.

stand van zaken juridische infrastructuur
terrorismebestrijding in Nederland

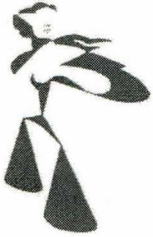
Bij beantwoording de
datum en ons kenmerk
vermelden. Wilt u slechts
één zaak in uw brief
behandelen.

Inleiding

Tijdens de vergadering van de Raad voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (hierna: RIV) op vrijdag 7 november 2003 heb ik een verkennende notitie toegezegd over het gebruik van informatie van inlichtingen- en veiligheidsdiensten in het straf(proces)recht en het vreemdelingenrecht. De aanleiding voor de discussie in de RIV was de berichtgeving in de media over de aanhouding en vrijlating van vijf personen op 17 oktober op verdenking van mogelijke betrokkenheid bij terroristische activiteiten. Met deze brief voldoe ik aan de toezegging en geef ik de stand van zaken van de juridische infrastructuur ten aanzien van terrorismebestrijding in Nederland.

Voorgeschiedenis

Na de aanslagen van 11 september 2001 heeft het kabinet stappen ondernomen op het gebied van terrorismebestrijding en veiligheid. Een pakket van maatregelen is opgesteld, samen het Actieplan Terrorismebestrijding & Veiligheid vormend. Het actieplan bestrijkt diverse beleidsterreinen en geeft een overzicht van pro-actieve en repressieve maatregelen ter intensivering van bestrijding van terrorisme, mede tegen de achtergrond van internationale afspraken op dit terrein. Bij het actieplan ging het met name om de versterking van bestaande structuren. Sinds de zomer van 2002 is gewerkt aan een geïntegreerde beleidsvisie op terrorismebestrijding.

Deze beleidsvisie is neergelegd in de nota "Terrorisme en de bescherming van de samenleving" d.d. 24 juni 2003 en beoogt voor de langere termijn een brede en integrale aanpak van terrorisme. In de nota is een aantal aanvullende maatregelen aangekondigd op het gebied van contraterrorisme, bewaking en beveiliging, aanpak van voedingsbodems voor terrorisme en de, op terrorisme, toegesneden juridische infrastructuur. Van de in de nota aangekondigde maatregelen is een groot deel reeds in gang gezet.

Informatiehuishouding

Het overheersende uitgangspunt bij de bestrijding van terrorisme is het voorkomen van terroristische aanslagen. De overheid kan het zich niet permitteren af te wachten tot zich een terroristische aanslag voordoet, terwijl kennis over verdachten en hun plannen voorhanden is. Het optreden van de overheid gebeurt voornamelijk op basis van informatie van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Het moment van optreden kan niet altijd gekozen worden. Acuut optreden kan noodzakelijk zijn in verband met een concrete dreiging van een aanslag of het feit dat de overheid in het buitenland actie onderneemt tegen bepaalde terroristische groeperingen, welk optreden gevolgen kan hebben voor de Nederlandse situatie. Essentieel in de bestrijding van terrorisme is dat ook in die gevallen waarin door omstandigheden vervroegd of versneld moet worden opgetreden, de zaak zo onder controle is, dat er mogelijkheden voor concrete vervolgingsactie bestaan, bijvoorbeeld doordat voldoende informatie voorhanden is om een strafrechtelijke verdenking te vestigen jegens bepaalde personen. Dit wordt bepaald in nauw overleg tussen de AIVD en de landelijk officier van justitie. Wat vervolgens het resultaat is van het optreden, moet in zekere zin worden afgewacht. De opbrengst van verhoor en onderzoeken, zal bepalend zijn of de informatie die voorhanden is zich verder zal concretiseren. . Essentieel is ook dat voorkomen wordt dat iets groots publicitair wordt gepresenteerd om dan als ballon leeg te lopen.

De juridische infrastructuur

Strafrecht

Vorige week is in de Tweede Kamer de wet terroristische misdrijven (Wtm) aanvaard. De Wtm zal ertoe leiden dat misdrijven gepleegd met een terroristisch oogmerk afzonderlijk en zeer zwaar bestraft kunnen worden. Voorts geeft het wetsvoorstel uitvoering aan de voorstellen die vervat zijn in de kabinetsnota Terrorisme en de bescherming van de samenleving. Deze voorstellen betreffen de strafbaarstelling van het rekruteren voor de jihad en de strafbaarstelling van samenspanning tot de ernstigste terroristische misdrijven.

Financiering van terrorisme

In de nota *Terrorisme en bescherming van de samenleving* is een breed kader geschetst wat betreft de financiering van terrorisme en het misbruik van non-profitorganisaties. Onder verantwoordelijkheid van mijn ambtgenoot van Financiën worden op dit moment de mogelijkheden bezien om misbruik van non-profitorganisaties te voorkomen en om meer inzicht te verkrijgen in de financiering vanuit het buitenland te verkrijgen. De uitvoering hiervan loopt.

Verbod terroristische organisaties

In de nota *terrorisme en de bescherming van de samenleving* heb ik een wetswijziging in het vooruitzicht gesteld waardoor het mogelijk wordt om terroristische organisaties die op de zogenoemde bevroezingslijsten geplaatst zijn verboden te verklaren. Ik ben voornemens deze wetswijziging op korte termijn voor te stellen door middel van een nota van wijziging bij het wetsvoorstel tot goedkeuring van het NGO-verdrag.

Kerkgenootschappen

De heer Wilders heeft tijdens het AO over terrorisme op 30 september jl. gevraagd te bezien, of "*het mogelijk is in gevallen waarin zulks noodzakelijk zou zijn, over te gaan tot civielrechtelijke ontbinding van moskeeën*". Hij sprak hierbij de verwachting uit, dat dit momenteel niet mogelijk zou zijn, op grond van de uitzonderingspositie die boek 2 BW kent voor kerkgenootschappen. Ik ben bezig met een onderzoek naar deze problematiek. Niet alleen vanuit juridische invalshoek, de mogelijkheid van ontbinding van kerkgenootschappen en strafbaarstelling, maar tevens vanuit de invalshoek van de aanpak van voedingsbodems van terrorisme. Ik zal de Tweede Kamer hierover nog voor de voortzetting van het algemeen overleg terrorismebestrijding op 11 februari 2004 bij brief informeren.

Gebruik van informatie van inlichtingen- en veiligheidsdiensten in het strafproces

Op 29 oktober jl. heb ik een brief aan de Tweede Kamer gestuurd met een overzicht van onderwerpen die in een samenhangende notitie over informatie van inlichtingen- en veiligheidsdiensten in het strafproces aan de orde zouden komen (toegezegd voor het voorjaar 2004). Tijdens het debat over de Wet terroristische misdrijven (Wtm) is een motie ingediend waarin de regering wordt verzocht binnen zes weken wetgeving over de toelaatbaarheid en wijze van gebruik van AIVD-informatie in strafzaken te ontwikkelen en voor advies aan de Raad van State voor te leggen. Ik ben bezig met de uitvoering van de motie.

Een deel van de discussie richt zich enerzijds op het al dan niet geven van opsporingsbevoegdheid aan de AIVD en anderzijds op de procedurele kaders die nodig zijn om AIVD informatie te kunnen gebruiken in het strafproces met de benodigde garanties voor bronafscherming. In verband met de verantwoordelijkheid voor de AIVD speelt mijn ambtgenoot van BZK een belangrijke rol in deze discussie. Op dit moment kan ik nog geen uitspraak doen over de aard van de voorgenomen wettelijke maatregelen.

Preventie

In de nota terrorisme en de bescherming van de samenleving is aangegeven dat gerichte aandacht van de regering nodig is voor de oorzaken van terrorisme. Integratie en participatie van immigranten in de Nederlandse samenleving is een absoluut vereiste willen zij niet vatbaar zijn voor anti-westerse en ondemocratische opvattingen van radicaal islamitische personen en organisaties. De weerbaarheid van moslimgemeenschappen moet vergroot worden. Mijn ambtgenoot van V&I is bezig met een beleidsplan over integratie en emancipatie van moslims in Nederland. Hierin worden concrete maatregelen opgenomen om bovenstaande doelstelling te bereiken. Over dit beleidsplan zal de minister van V&I afzonderlijk aan de Tweede Kamer gaan rapporteren.

Coördinatie

Gezien de bovenstaande opsomming, worden de wettelijke en juridische mogelijkheden om terrorisme (in al haar verschijningsvormen) aan te pakken ruimer. Naast de juridische mogelijkheden is coördinatie van alle activiteiten op het terrein van terrorismebestrijding cruciaal. Er zijn immers veel spelers op dit terrein. Hiertoe is het Gezamenlijk Comité Terrorismebestrijding (GCT) en het Coördinerend Overleg Terrorismebestrijding (Cotb) opgericht. In beide nieuwe organisaties is een koppeling tot stand gebracht tussen beleid en uitvoering en door de bundeling van bestuurlijke en uitvoerende kracht kunnen lacunes in de bestrijding van terrorisme worden gesignaleerd en kunnen oplossingen worden gezocht.

Vormen van vrijheidsbeneming naast het strafrecht

Tijdens de vergadering van de RIV is kort gesproken over de mogelijkheid om mensen waarvan de AIVD het vermoeden heeft dat zij zich met verdachte praktijken bezighouden, maar die nog niet of niet meer verdacht zijn in strafrechtelijke zin, toch hun vrijheid te benemen.

Bij het optreden tegen personen waarvan vermoed wordt dat zij zich bezig houden met activiteiten die verband houden met terrorisme, zijn er twee mogelijkheden:

1. Of het blijkt dat de personen ten aanzien van wie op basis van de beschikbare informatie opsporingsbevoegdheden en dwangmiddelen zijn gebruikt, niet veroordeeld kunnen worden op basis van de feiten (zo ook de arrestatie en vrijlating van de vijf radicale moslims in oktober 2003).
2. Of de personen die het betreft worden op basis van inlichtingen en later strafrechtelijke opsporing opgepakt, vervolgd en berecht, omdat voldoende bewijs bestaat tegen deze personen dat zij zich bezig houden met strafbare feiten. Berechting kan daarbij (onder meer) geschieden voor voorbereidingshandelingen, samenspanning, rekrutering of deelname aan een terroristische organisatie.

Een derde mogelijkheid is er niet, tenzij men personen vast zou willen houden omdat de overheid vermoed dat ze met duistere praktijken bezig zijn, maar de overheid dit vermoeden niet kan bewijzen. Dan zitten we midden in de internering zonder dat er iets bewezen kan worden. Dat lijkt mij een maatregel die beter geschikt is om vijanden te maken dan om te vangen. De voorwaarde van het bestaan van een rechtsgrond is een wezenlijk element van onze rechtstaat. Daarnaast verzet artikel 5 EVRM zich hiertegen. Dit laat uiteraard onverlet dat deze personen wel in de gaten gehouden moeten worden, zodat bij daadwerkelijke overtreding van de wet wel opgetreden kan worden.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

De minister van Justitie,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'J. V. de ...'.